

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 23 Aralık 2020
Sayı : 1525

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

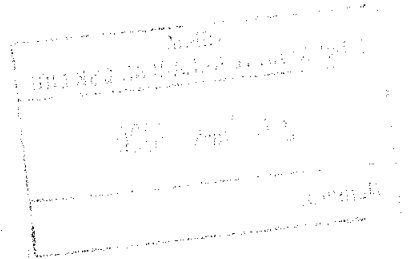
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ecz. Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih :	25 Aralık 2020	Esas No: 2/3283

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
24 Aralık 2020
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
24 Aralık 2020
No. 757690
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

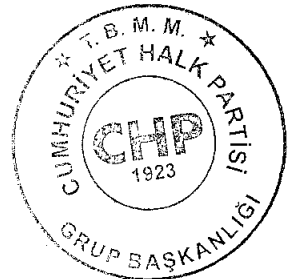
GEREKÇE

Geçmişten itibaren, tüm güzel sanat dallarında uğraş veren sanatçıların yanı sıra, düşünür ve yazarların sosyal güvenlikleri ve hangi sosyal güvenlik kuruluşu kapsamında olacakları uzun yıllar belirsiz kalmış ve bu belirsizlik nedeniyle, kültür ve sanata önemli katkıları olan, ülkemizi uluslararası düzeyde temsil eden sanatçılarımız, sosyal güvenlik şemsiyesinden yoksun kalmışlar, kamuoyunca tanınan birçok ünlü sanatçımız dahi ömürlerinin son yıllarını yoksulluk ve sefalet içerisinde geçirmişlerdir.

Daha sonra 2167 sayılı yasayla, 506 sayılı Yasaya eklenen Ek 10 uncu maddeyle sanatçılarımız Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) kapsamına alınmışlardır. Ancak 2167 sayılı yasayla getirilen bu hak, beklenen yararı sağlayamamış, sanat çalışmalarının özgün koşulları nedeniyle, genel sosyal güvenlik sistemi içerisinde sanatçılarımızın etkin ve kalıcı bir sosyal güvenliğe kavuşturulmaları mümkün olamamıştır. Sanatçıların Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına alınmasını öngören 2167 sayılı yasada yer alan düzenlemelerin, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası kanununda da aynen yer alması nedeniyle, sanatçıların henüz etkin ve kalıcı bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alındığından söz etmek olanaklı değildir.

Bu doğrultuda özellikle müzik, sinema ve tiyatro kollarında; çalışmaların devamlılık göstermemesi, büyük bir kısmının turne, set ve klip çalışması gibi kayda geçirilemeyen çalışmalar olması, sık sık işyeri değiştirme zorunluluğunun bulunması, işyerlerinin sık sık açılıp kapanması, işyerlerinin çoğunlukla devlet organlarının denetiminin dışında kalması ve kayıt dışılığın ve işvereni bulunamayan çalışmaların yanı sıra işvereni bulunmayan (olmayan) çalışmaların da yoğunluk göstermesi nedenleriyle, genel sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde sanatçılarımızın sosyal güvenlik haklarının sağlanmasının olanaklı bulunmadığı uygulama sonuçlarından görülmektedir.

Nitekim, bu husus, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 22.2.2013 gün ve 2013-11 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Genelgesinin "1.3. Sanatçı, düşünür ve yazarlar" başlıklı bölümünde de "...sanatçıların çalışma süreleri diğer meslek gruplarından farklılık göstermekte ve kayıt dışılığın fazla olması hususları da dikkate alınarak..." ibaresine yer verilerek sanat çalışmalarının kayıt altına alınamadığı Kurum tarafından da kabul edilmiştir.

Yine, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu UNESCO'nun 27.10.1980 tarihli 20.oturumunda kabul edilen ve ülkemizin de taraf olduğu Sanatçının Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararıyla;

a)İster çalışan ister kendi işini yapan olsun sanatçının, kültürel gelişime yaptığı katkılar dikkate alınarak sosyal güvenliği, işgücü ve vergi şartlarının iyileştirilmesi,

b)Her sanatçının, Bildirgeler, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarında yer alan sosyal güvenlik ve sigorta hükümlerinden etkili bir şekilde faydalanma haklarının bulunduğu,

c)Sanatçının, kültürel gelişime yaptığı katkılar dikkate alınarak, sosyal güvenlik, işgücü ve vergi şartlarının iyileştirilmesi ihtiyacının bulunduğu,

d)Canlılığın ve sürdürülebilirliğin, sanatçının hem bireysel hem de toplum yaşamındaki refahına bağlı olduğu,

e)Genel anlamda ulusal planlamanın, özel olarak da kültür alanındaki planlamanın her seviyesinde, sanatçılara yardım ve maddi manevi destek sağlamak için ilkelerin belirlenmesi amacıyla, kültür, eğitim ve istihdamla ilgili ilkelerle yakın işbirliği içerisinde, gereken ayarlamaları yapmaları gerektiği,

f)Sanatçıların toplumsal tanınırlıklarını kabul etmeleri ve yetersiz olan mevcut sistemin yerine sanatçılara hak ettikleri itibarı vermeyi amaçlayan bir sistem kurulması,

g)Mesleğini yapan sanatçıların, makul sınırlar içerisinde, gelir ve sosyal güvenlik konularında korumadan faydalanmalarının kabul edilmesi,

h)Sanatçının ailesindeki bağımlı fertlerin faydalanabileceği uygun sosyal korumanın genişletilmesi amacıyla da aynı şekilde önlemleri almaları,

i)Sanatçıların gelirlerinin belirsizliği ve ani değişimlerine, sanatsal etkinliklerin kendine özgü özelliklerine, belirli bir yaşa ulaşılmasına göre değil kariyerlerinin uzunluğuna göre, sanatçıların belirli kategorilerinde emeklilik haklarının hazırlanması ve sanatçıların çalışmalarının kendi vergi sistemleri çerçevesinde göz önüne alınması konularında teşvik edilmeleri,

j)Sanatçıların, istihdam, yaşam ve çalışma şartları konusunda ulusal ve uluslararası mevzuat tarafından aktif nüfusun benzer bir grubu için görüşülen eşit haklardan faydalandığını anlamak amacıyla gerekli adımların atılması için çaba sarf edilmesi ve mesleğini yapan sanatçıların, makul sınırlar içerisinde gelir ve sosyal güvenlik konularında korumadan faydalandıklarını kabul edilmesi,

k)Çalışma saatlerinin, haftalık tatilin ve ücretli izin kullanımının, özellikle sahne sanatçıları için kamusal gösterilerde harcanan zamanın yanı sıra seyahat ve provada harcanan zamanın dikkate alınması,

l)Sanatçıların gelirlerinin belirsizliği ve ani değişimlerine, sanatsal etkinliklerin kendine özgü özelliklerine ve çoğu sanatsal akımın nispeten kısa bir süre için takip edilebileceği gerçeğine dayanarak belirli bir yaşa ulaşılmasına göre değil kariyerlerinin uzunluğuna göre sanatçıların belirli kategorilerinde emeklilik haklarının hazırlanması ve sanatçıların çalışmalarının kendi vergi sistemleri çerçevesinde göz önüne alınması,

m)Her sanatçının, Temel Metinler, Bildirgeler, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarında yer alan sosyal güvenlik ve sigorta hükümlerinden etkili bir şekilde faydalanma haklarının kabul edilmesi,

öngörülmüştür.

Toplumumuzun sosyal ve kültürel gelişimine çok önemli katkılar sağlayan sanatçılarımızın, yaşamlarını sanatçı kimliğine ve insan onuruna yakışır şekilde sürdürmelerine olanak sağlanması için, etkin ve kalıcı bir sosyal güvenlik sistemi oluşturuluncaya dek, öncelikle sigortasız geçen geçmiş hizmetlerin telafi edilmesi amacıyla, sanatçılarımıza yeni bir borçlanma hakkı verilmesinin UNESCO'nun Sanatçının Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararı doğrultusunda düzenlenen Anayasamızın Sanatın ve Sanatçının Korunması başlıklı 64 üncü maddesi doğrultusunda devletin bir görevi olduğu düşünülmektedir.

Gerek tüm bu nedenlerle, gerekse dört kez getirilen borçlanma hakkının amaçlanan yararı sağlayamaması, yargıya yansıyan uyuşmazlıklar ve uygulamanın kaosa dönüşmesi nedeniyle, sanatçılarımızın önemli ölçüde mağdur olmaları nedeniyle bu yasa teklifi hazırlanmıştır. Öngörülen bu haktan özellikle ileri yaştaki birkaç bin kadar sanatçımızın yararlanabileceği öngörülmektedir. Borçlanma primleri güncel prime esas asgari ve azami kazançlar arasında belirlenerek sigortalılar tarafından ödeneceğinden, Kuruma maddi bir yük getirmeyecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 - Bu madde ile, hizmet akdi koşulu aranmaksızın bir ya da birkaç işveren tarafından çalıştırılan ve 506 sayılı yasanın Ek 10 uncu maddesi ile kanun kapsamına alınan sigortalıların devredilen Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamındaki ve 5510 sayılı yasanın ilgili hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren de bu Kanun kapsamındaki hizmet sürelerini Sosyal Güvenlik Kurumu'na borçlanmaları amaçlanmaktadır.

MADDE 2 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 3 – Yürütme maddesidir.

**5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI
KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

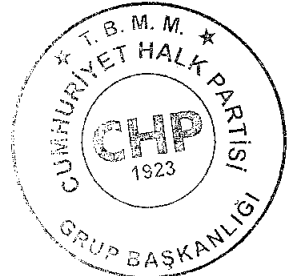
EK MADDE 20: Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) alt bendinde tanımlanan “Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünür ve yazarlar” uzun vadeli sigorta kolları açısından sigortalı sayılmaması şartıyla talepte bulunulan süreleri borçlanabilirler.

Borçlanma başvuruları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde örneği Kurumca hazırlanan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanan belgelerle yapılır. Başvuru koşullarının usul ve esasları Aile, Çalışma ve sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenir.

Borçlanma talebinde bulunan sigortalılar, borçlanma belgesinde kayıtlı hizmet sürelerinin tamamını veya diledikleri bir bölümünü borçlanabilirler. Ölenlerin hak sahipleri de aynı koşullarla borçlanma hakkından yararlanabilirler.

Borçlanma primleri, talep tarihinde 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas asgari günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, sigortalıarca veya hak sahiplerince belirlenecek günlük kazancın %20 si üzerinden hesaplanır ve prim borcunun Kurum tarafından sigortalıya tebliği tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenir. Borçlanan sigortalının borç tutarını ödemediği halde ölümü halinde borç tutarının tümü veya hakkın doğmasına yetecek bölümü hak sahipleri tarafından ödenir. Süresinde ödenmeyen primler için kanuni faiz uygulanır.

Bu kanuna ve diğer sosyal güvenlik kanunları ile bu maddeye göre borçlandırılacak sürelerin toplamı 15 yılı geçemez.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki hizmetlerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Uzun vadeli sigorta kolları açısından prim ödenmiş süreler ile 18 yaşın altındaki süreler için borçlanma talebinde bulunulamaz.

17.7.1964 tarih ve 506 sayılı Kanunun geçici 8 inci, geçici 58 inci, geçici 68 inci ve geçici 80 inci maddeleri gereğince Sosyal Sigortalar Kurumuna borçlanma belgesi verenler veya hak sahipleri bu maddede belirtilen esaslara göre bu belgelerde kayıtlı hizmetlerin tamamını veya diledikleri bir bölümünü borçlanabilirler. Bunlar için ayrıca borçlanmaya esas hizmet belgesi istenmez.

Belgelerdeki bilgilerin doğruluğu konusunda Kurumca yapılacak inceleme sonucunda gerçeğe aykırılığı tespit edilen borçlanma talepleri ve bu belgelere göre yapılmış işlemler iptal edilir.

MADDE 2- Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

